

Farmakognozi ile ilgili terimler

Prof.Dr. Afife Mat

Farmacon: ilaç Gnosis: bilgi

Farmakognozi

Doğal kaynaklı ilaç hammaddelerini
inceleyen bilim dalı

DROG

İlaç haline getirilebilen
biyolojik, anorganik veya
sentetik bütün ilkel maddeler

FARMAKOĞNOZİDE DROG

İlaç haline getirilebilen
biyolojik kaynaklı
(bitkisel ve hayvansal)
ilkel maddeler

Drogların isimlendirilmesi

Latince bitki adı – tamlama eki

+

Bitkinin kullanılan kısmı

Tamlama ekleri

- a → ae
- er → eris
- um → i
- ium → ii
- o → inis
- us → i
- is → idis
- ix → icis

Aqua = Su

Rosa Suyu

Rosae Aqua

Aqua = Su

Hamamelis Suyu

Hamamelidis Aqua

Bulbus = Soğan

Colchicum

Soğanı

Colchici Bulbus

Bulbus = Soğan

Scilla Soğanı

Scillae Bulbus

Bulbus = Soğan

Galanthus Soğanı

Galanthi Bulbus

Cortex = Kabuk

Salix Kabuğu

Salicis Cortex

Cortex = Kabuk

Cinnamomum
Kabuğu

Cinnamomi Cortex

Cortex = Kabuk

Poterium Kabuğu

Poterii Cortex

Extractum = Ekstre (Hulasa)

Valonea hulasa¹

Valoneae

Extractum

Flos = Çiçek
Flores = Çiçekler

Arnica çiçeği

Arnicae Flos

Flos = Çiçek
Flores = Çiçekler

Althaea Çiçeği

Althaeae Flos

Flos = Çiçek
Flores = Çiçekler

Pyrethrum Çiçekleri

Pyrethri Flores

Folium = Yaprak
Folia = Yapraklar

Salvia yaprağı

Salviae Folium

Folium = Yaprak
Folia = Yapraklar

Eucalyptus
Yaprakları

Eucalypti Folia

Folium = Yaprak
Folia = Yapraklar

Nerium Yaprığı

Nerii Folium

Fructus = Meyve

Papaver Meyvesi

Papaveris Fructus

Fructus = Meyve

Conium Meyvesi

Conii Fructus

Fructus = Meyve

Capsicum

Meyvesi

Capsici Fructus

Fructus = Meyve

Ceratonía Meyvesi

Ceratoniae Fructus

Gemma = Tomurcuk

Populus
Tomurcuğu

Populi Gemma

Herba = Ot

Hypericum Otu

Hyperici Herba

Herba = Ot

Glaucium Otu

Glaucii Herba

Herba =Ot

Passiflora Otu

Passiflorae Herba

Oleum = Yağ
Aetheroleum = Uçucuyağ

Lavandula Uçucuyağı

Lavandulae Aetheroleum

Lavandulae Oleum

Oleum = Yağ
Aetheroleum = Uçucuyağ

Thymus Uçucuyağı

Thymi Aetheroleum

Thymi Oleum

Oleum = Yağ
Aetheroleum = Uçucuyağ

Anisum

Uçucuyağı

Anisi Aetheroleum

Anisi Oleum

Oleum = Yağ

Ricinus Yağı

Ricini Oleum

Oleum = Yağ

Borago Yağı

Boraginis Oleum

Pericarpium = Meyve kabuğu

Citrus

Meyve kabuğu

Citri Pericarpium

Radix = Kök

Berberis Kökü

Berberidis Radix

Radix = Kök

Valeriana Kökü

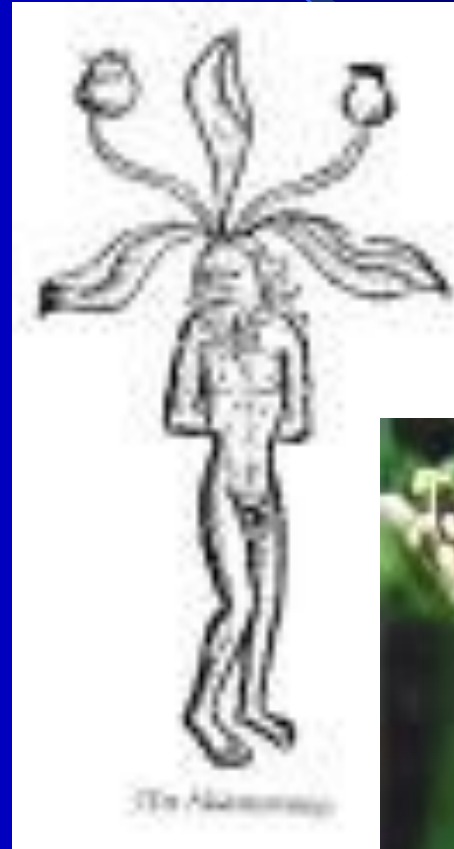
Valerianae Radix

Radix = Kök

Mandragora Kökü

Mandragorae Radix

Rhizoma = Rizom

Helleborus Rizomu

Hellebori Rhizoma

Rhizoma = Rizom

Veratrum Rizomu

Veratri Rhizoma

Rhizoma = Rizom

Rheum Rizomu

Rhei Rhizoma

Semen = Tohum

Coffea Tohumu

Coffeae Semen

Semen = Tohum

Nigella Tohumu

Nigellae Semen

Semen = Tohum

Peganum Tohumu

Pegani Semen

Tubera = Yumru

Aconitum Yumrusu

Aconiti Tubera

Tubera = Yumru

Jalapa Yumrusu

Jalapae Tubera

Farmakognozi

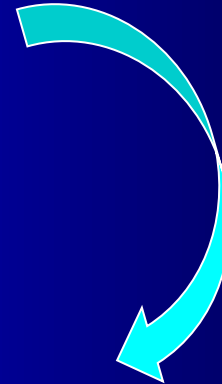
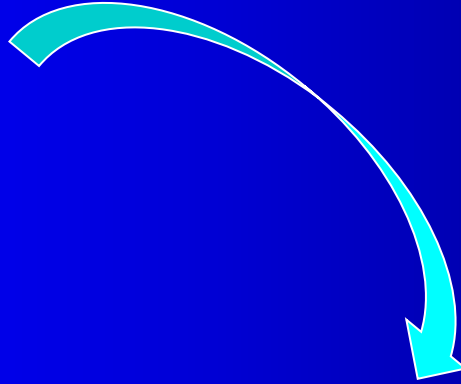
Doğal kaynaklı ilaç hammaddelerini
inceleyen bilim dalı

- **Drog:** İlaç haline getirilebilen biyolojik kaynaklı ilkel madde (hammadde)
- **Etken bileşik:** Bir drogun (bir tıbbi bitkinin) tedavi edici etkisini sağlayan kimyasal bileşik

Bitki

Drog

Etkin bileşik

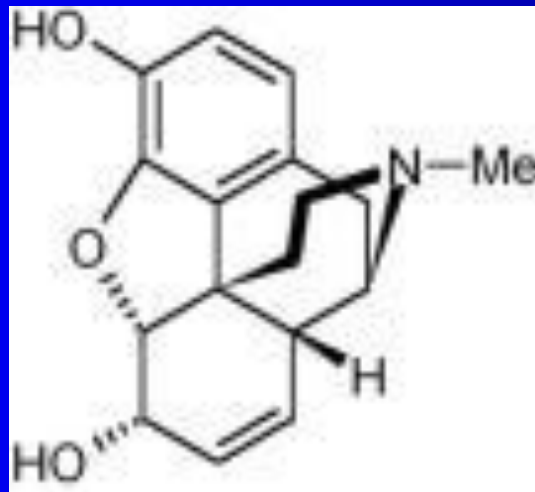

Bitki: *Papaver
somniferum*

Drog: Papaveris fructus, Opium

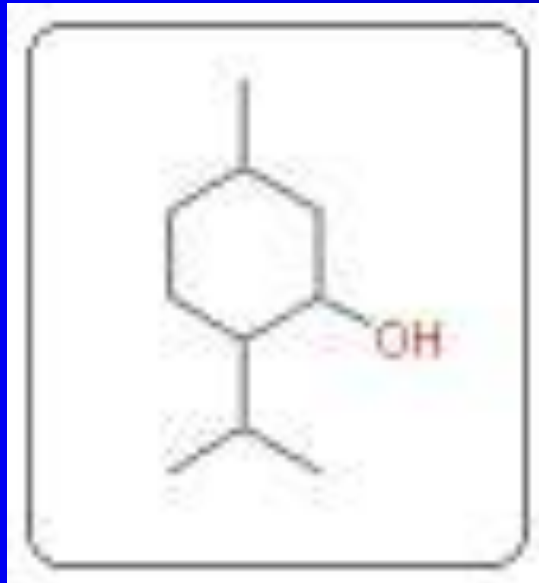
Etkin bileşik: Morfin

Bitki: *Mentha piperita*

Drog: *Menthae folium*

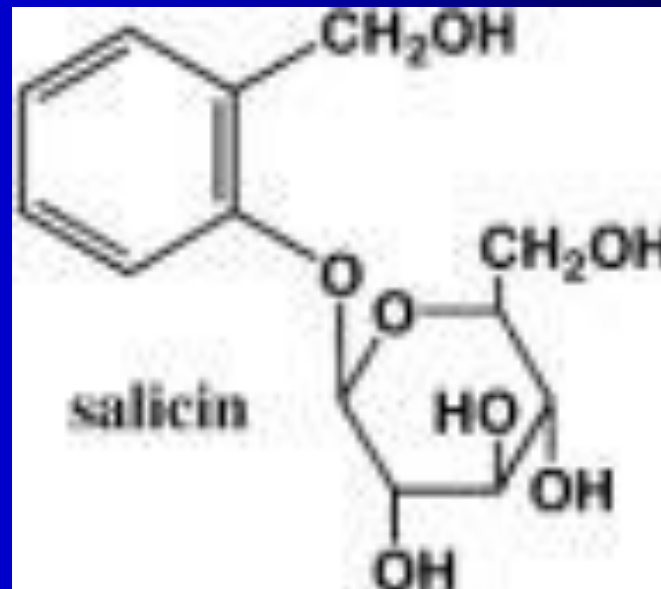
Etkin bileşik: Mentol

Bitki: *Salix alba*

Drog: Salicis cortex

Etkin bileşik: Salisin

Fito = Bitki

- **Fitokimya** = Bitki kimyası
- **Fitoterapi** = Bitkilerle tedavi
- **Fitoterapötik** = Bitkilerle tedavide kullanılan
- **Fitoterapötik ilaç** = Bitkisel ilaç
- **Fitofarmasi** = Bitki hastalıklarının tedavisiyle uğraşan bilim dalı

FİTOTERAPİ= Bitkilerle Tedavi

Fitoterapi
Farmakognozi biliminin
çalışma konularından birisidir

Fitoterapötikler

Kimyasal analizler ile karakterize edilebilen ve biyolojik etkilerine bağlı olarak doz-cevap ilişkileri ortaya konabilen bitkisel hammaddeli ilaçlar.

Bitkisel İlaç (WHO)

Aktif içerik olarak bitkilerin toprakaltı veya topraküstü kısımlarını (çiçek, yaprak, meyva, tohum, kabuk, kök) ya da başka bitkisel materyeli yahut ta bunların kombinasyonunu ham halde veya bitkisel preparatlar halinde taşıyan, günümüz ilaç endüstrisi teknolojisinin tüm gerek ve kurallarına uygun olarak hazırlanmış, bitmiş ve etiketlenmiş tıbbi ürünlerdir.

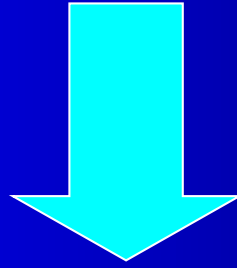
- **Fitoterapi Farmakognozinin kapsamına girer.**
- **Farmakognози eğitimi alan tek meslek dalı eczacılıktır.**

SONUÇ:

Fitoterapi konusunda hekim ve hastaya bilgi verecek kişi ECZACIdır.

FARMAKOĞNOZİ

Sadece eczacıların aldığı bir eğitimidir.

Fitoterapi eczacıların işidir !

Drogların incelenmesi

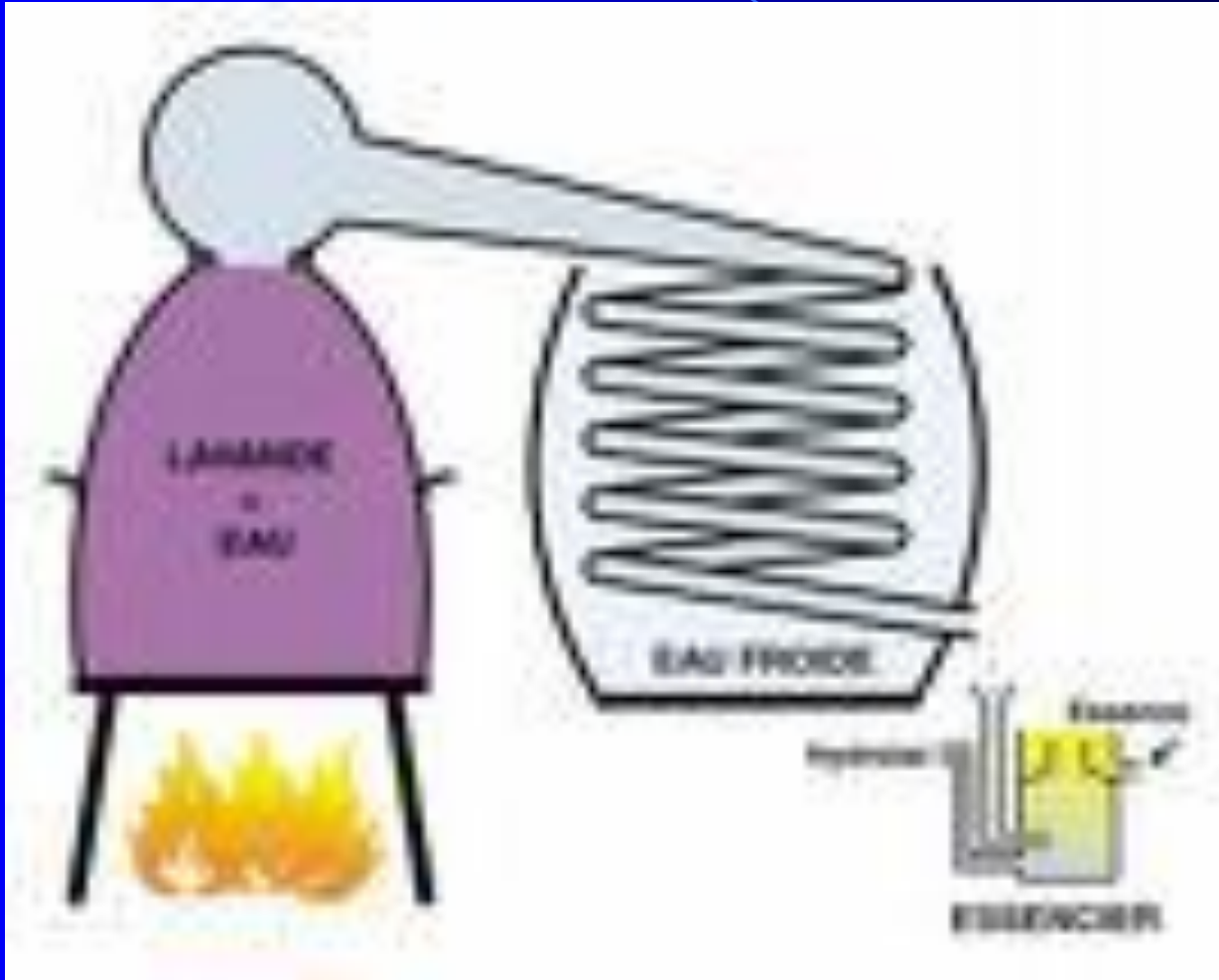
- **Anatomik** = Yapısal
- **Morfolojik** = Dış görünüş ile ilgili
- **Organoleptik** = Duyu organlarıyla algılanabilen (renk, koku, tat)
- **Makroskobik** = Gözle görülebilen
- **Mikroskobik** = Mikroskopla görünen

Drogdan etken maddelerin elde edilmesi

- **Ektraksiyon** = Tüketme, dışarı çekme
- **Maserasyon** = Alkol veya suyla temasta bırakarak bitkilerden bazı maddelerin çıkartılması
- **Perkolasyon** = Bir sütundan geçirilerek bitkilerdeki maddelerin çözücüye geçirilmesi

- **Distilasyon** = Damıtma
- **Evaporasyon** = Uçurma, bir çözeltinin çözücüsünün ortamdan uzaklaştırılması
- **Bakiye** = Artık
- **Konsantrasyon** = Yoğunluk, yoğunlaştırma

Su Buharı Distilasyonu

İMBİK

Miktar tayini= Drogdaki etken bileşiğin miktarının saptanması

- **Gravimetrik** = Ağırlık ölçülmesine dayanan
- **Volümetrik** = Hacim ölçülmesine dayanan
- **Titrimetrik** = Titrasyona dayanan

- **Standardizasyon** = Standart hale getirme
- **Stabilizasyon** = Sabitleştirme, stabil hale getirme
- **Sterilizasyon** = Steril, mikropsuz hale getirme

Falsifikasyon = Katıştırma

**Bir drogun kalitesini düşürmek için
içine bazı maddeler ilave edilmesi**

“Tağşiş etmek – Tağşişat”